

SUDFRANCIJA STELO

Bulteno de la Esperanto-Federacio "LANGUEDOC-ROUSSILLON"
 Jarabono: 20 F al Fédération d'Espéranto du Languedoc-Roussillon
 CCP 956-28 P Montpellier

la Kvaronjaro 1987

N° 100

CENTA NUMERO DE NIA BULTENO JARO DE ESPERANTO

Esperanto post unu jarcento

LA internacia lingvo, ĝenerale konata sub la nomo Esperanto, iĝas 100-jara en 1987. Ĉu ni diru: jam cent-jara aŭ nur centjara? Se temas pri aliaj lingvoj, cent jaroj da ekzistado estas konsiderataj kiel la juneco, des pli ke la ekesto ne povas esti datumita sammaniere.

Se temas pri lingvo planita kiel helplingvo, estas ĝojige konstati, ke ĝi post cent jaroj ne nur ankoraŭ funkcias (kio en si mem estas escepto, kompare kun multaj similaj provoj), sed ankaŭ atingis lingvan maturecon per fiksigo de ĝia fundamenta simpleco kaj daŭra am-

pleksigo de ĝiaj esprimivaj eblecoj.

En 1887, la lingvo estis lanĉita de klarvida homo kaj parolis ĝin nur manpleno da simpatiantoj. Baldaŭ formiĝis movado por subteni la novan komunikilon kaj en 1907, jam ekzistis esperantistaj grupoj en multaj eŭropaj urboj, ekzemple Bruselo kaj Antverpeno. Tiu movado iom post iom strukturiĝis kaj populariĝis, sed ankaŭ suferis fortajn batojn dum la du mondmilitoj kaj sub la premo de la diktaturoj. Tamen publikiĝis ĉiuspecaj libroj, komence ĉefe literaturajoj, tradukitaj aŭ originale verkita, fakaj asocioj kreiĝis, revuoj ekaperis, perso-

naj interŝanĝoj establiĝis, eĉ familioj fondiĝis, kie la hejma lingvo estis tiu lingvo tro ofte stampita kiel nur artefarita.

Kiel aspektas la bilanco sojle de 1987? La lingvo progresas nun ne nur en Eŭropo, sed ĉefe en Azio (kun la trafa ekzemplo de Ĉinio), Ameriko, kaj lastatempe Afriko. Ĝi penetris en fakaj rondo, kiuj montriĝas promesplena, ekzemple tiu de informatikistoj. UNESCO ĵus ree agnoskis ĝian valoron, kaj en eŭropaj medioj de la EK kreskas intereso. En Belgio ni ĉefe progresas sur la kampoj de la informado, pere de gazetaro, radio kaj televido, kaj de la instruado:

Do la perspektivoj de plilarĝigo de la rolo de Esperanto kiel internacia helplingvo ŝajnas sufiĉe bonaj, kvankam tute ne eblas antaŭvidi ĝian estonton. Povas esti ke dum longa periodo ĝi restos helpilo por privilegiitaj interŝanĝoj en la nuna grandiganta esperantlingva komunumo. Ni mem firme esperas kaj persiste agadas, por ke ĝi iĝu pli kaj pli ilo je dispono de la tuta homaro, en spirito de kreskanta lingva egalrajteco inter ĉiuj homoj.

MARC DEMONTY,
 Prezidanto de Belga Esperanto Federacio.

L'espéranto après un siècle

LA langue internationale généralement connue sous le nom d'espéranto est centenaire en 1987. Faut-il dire: déjà ou seulement centenaire? S'il s'agit d'autres langues, on considère cent ans d'existence comme la jeunesse, d'autant plus qu'on ne peut pas en dater la naissance de la même manière.

S'il s'agit d'une langue planifiée, il est réjouissant de constater que, après cent ans, non seulement elle fonctionne encore (ce qui est en soi une exception si on la compare à de nombreuses tentatives similaires), mais que, de plus, elle a atteint la maturité linguistique par la fixation de sa simplicité fondamentale et une amplification

constante de ses possibilités expressives.

En 1887, l'espéranto fut lancé par un homme clairvoyant, et seule une poignée de sympathisants la parlaient. Bientôt, un mouvement se forma pour soutenir ce nouveau moyen de communication, et, en 1907, des groupes espérantistes existaient déjà dans de nombreuses villes européennes, telles que Bruxelles et Anvers. Petit à petit ce mouvement se structura et se popularisa, mais il subit également de dures épreuves lors des deux guerres mondiales et sous la pression des dictatures. Cependant, toutes sortes de livres furent publiés; au début, surtout des œuvres littéraires, traduites ou originales. Des associations spécialisées furent créées, des revues virent le jour,

des échanges personnels s'établirent, et même des familles furent fondées où la langue usuelle était cette langue trop souvent qualifiée d'artificielle.

Comment se présente le bilan au début de 1987? L'espéranto progresse actuellement non seulement en Europe, mais surtout en Asie (avec l'exemple frappant de la Chine), en Amérique, et ces derniers temps en Afrique. Il a pénétré dans des milieux de spécialistes, qui s'avèrent prometteurs, tel celui des informaticiens. L'Unesco vient à nouveau de reconnaître sa valeur et dans les milieux européens de la C.E.E. l'intérêt grandit. En Belgique, nous progressons dans les domaines de l'information, au moyen de la presse, de la radio, de la télévision et de l'enseignement.

Ainsi donc, les perspectives d'un élargissement du rôle de l'espéranto comme langue auxiliaire internationale semblent assez bonnes, bien qu'on ne puisse absolument pas prévoir son avenir. Il se peut que durant une longue période il restera un instrument d'échanges privilégiés dans la communauté espérantophone grandissante. Pour notre part, nous espérons fermement, et nous agissons obstinément pour que cet instrument soit de plus en plus à la disposition de l'humanité tout entière, dans un esprit d'égalité linguistique croissante entre les hommes.

MARC DEMONTY,
 président de Belga Esperanto Federacio.

Centjara Jubileo
 1887-1987
 de Esperanto

- 9-10 Mai : Congrès régional (Collioure)
 - 27-31 Mai : Stage d'Agde et conférence du Dr.A.Albault
 - 13 Juil.-10 Août : Caravane Automobile au Congrès de Varsovie
 - 13-20 Sept.: Semaine internationale de Sète
- *****

En mai prochain à Collioure Congrès d'espéranto

La Fédération Languedoc-Roussillon pour l'espéranto tiendra, cette année, son congrès annuel à Collioure (P.-O.) les 9 et 10 mai prochains.

Avec la présence d'espérantistes de Catalogne-Sud comme invités, il est prévu de présenter une série de diapositives concernant le congrès

universel d'espéranto de Pékin, en Chine, qui a eu lieu en août 1986 avec une assistance de 2482 participants de 54 pays.

Pour plus amples renseignements, s'adresser au Centre culturel espérantiste, 72 avenue du Général-de-Gaulle, 66000 Perpignan.

2
+ "Midi Libre"
"L'Indépendant"

ATTENTION !

EN RAISON DE LA FORTE DEMANDE TOURISTIQUE A CETTE ÉPOQUE, IL N'EST PAS POSSIBLE DE RÉSERVER D'HÔTEL POUR LE CONGRÈS FÉDÉRAL. IL EST DONC FORTEMENT RECOMMANDÉ À CHACUN DE RÉSERVER DIRECTEMENT UNE CHAMBRE AUPRÈS DES HÔTELIERS DE COLLIOURE ET DES ENVIRONS. DEMANDER ÉVENTUELLEMENT AU CENTRE CULTUREL ESPÉRANTISTE DE PERPIGNAN UNE LISTE DES HÔTELS.

FRATECO TRANS-PIRENEA

★ PROGRAMO DE LA KONGRESO ★

Sabaton, la 9an de Majo en la Kultura Centro, Rue J. Michelet (apud la Stacidomo)

- 9a h : Malfermo de la ekspozicio
- 12h30: Komuna tagmanĝo
- 15a : Malfermo de la kongreso
- 17a : Manpupoj (Angelina Ferrat el Gerona)
- 18a : Honora vino
- 19a : Komuna vespermanĝo
- 20h30: Arta vespero (Diapozitivaj pri la Universala Kongreso de Pekino -
Folkloraj dancoj : Ballets San Jordi el Perpignan)

Dimanĉon, la 10an de Majo :

- 9a h : Malfermo de la ekspozicio
- 9h30 : Malfermo de la Kongreso (dua parto)
- 12h30: Komuna tagmanĝo
- 15a : Vizito de la urbo : Reĝa Kastelo, tomo de Machado, preĝejo, malnova urbo.

La restoracio, kie ni vespermanĝos kaj tagmanĝos, nomiĝas "La Ramballada", 54 Rue de la Démocratie, ĉe la malnova haveno. Memservo kaj moderaĵ prezoj.

Tendumejo "Les Amandiers", sur la sama strato, n° 28 - Tel 68 81 14 69

Por niaj junaj gesperantistoj : ebleco loĝi senpage en Argelès sur Mer (apud Collioure). Kunportu dormosakon aŭ littukojn. Senpaga transporto Collioure-Argelès (iro kaj reveno). Bonvolu plej rapide anonci vin por rezervi la senpagajn dormoĉambrojn.

* Renovigo de la Komitato de la Federacio:

Se vi estas elektita antaŭ tri jaroj, bonvolu indiki al la sekretario, Charles Gérard, 4, Rue Docteur Georges Rives, 66000 Perpignan, tel. 68 55 51 77 ĉu vi rekandidatiĝas. Ankaŭ novaj kandidatoj estos bonvenaj.

Koncerne la tagordon, helpus nin, por respondi viajn demandojn aŭ pripensi viajn sugestojn, esti anticipa informitaj. Antaŭdankon !

Samokaze ni dankas la grupon de Perpignan pro la bona organizado de la federacia kongreso.

ANGULO DE LA GEJUNULOJ:

*En Collioure gejunuloj povos loĝi senpage (vidu ĉi-supre) dank'al la esperantistoj de Perpignan, kiuj organizas la renkonton.

*La gejunuloj, kiuj aliĝos la Junularan kongreson de Krakovo, povos aliĝi senpage al la Universala Kongreso de Varsovio

*Aperis kasedo de la internacia rok-grupo AMPLIFIKI : "Tute ne gravas". Mendebla ĉe Jefe, 4 bis rue de la Cerisaie, 75004 Paris; kun tekstoj: 55F, perkoresponde: 65F.

*Anonceto: Brigitte (17-jarulino) deziras trovi kunul(in)on por vojaĝi al la Junulara Festivalo de Torino, kiu okazos de la 15a ĝis la 21a de Aprilo.

ESPERANTO NE KONAS LIMOJN; pro tio ni prunteprenis la frontpaĝon de tiu centa numero el la belga gazeto "Le Soir", kiu dediĉis tutan paĝon al la internacia lingvo. Imitinda ekzemplo!

MULTE OKAZOS en tiu-ĉi jaro. La unua rendevuo povus esti en Vaison la Romaine en Aprilo (Sat-amikara kongreso), la dua en Collioure, la 9an kaj 10an de Majo (vidu p.2 k.3) kun niaj hispanaj gesamideanoj, la tria en Agde je la fino de la sama monato (tie prelegos D-ro Albault), la kvara denove sur la marbordo apud Fréjus en Junio okaze de la nacia kongreso, la kvina en Varsovio en Julio ĉe la Jubilea Kongreso, la sesa en Sète en Septembro (vidu p.6), ktp. Kiu ne kaptos unu okazon partopreni?

Intertempe pedalados kelkaj kuraĝuloj tra Eŭropo kaj nia regiono (p.8)...

Ankaŭ en la federacio ni laboras por vi.

La anoncita prospekto estas (preskaŭ) preta, vi vidos ĝin en Collioure aŭ en la venonta numero de SFS.

Niaj geamikoj en Béziers finpentris du grandajn panelojn, tre taŭgajn por ekspozicioj, forumoj...

Nia amiko L. Lentaigne, ĉiam entreprenema, muntis "minimuman ekspozicion", destinitan al lernantoj de mezgradaj lernejoj kaj liceoj (ankaŭ al la ĝenerala publiko); ĝi konsistas el 10 paneletoj (44cm x 32 cm).

VI MEM povus "efektivigi ion" en 87 (p.11). Ni disponigas al vi la rimedojn!

● Congrès annuel Espéranto

La Fédération Languedoc-Roussillon pour l'Espéranto informe tous les espérantistes de la région, adhérent et non-adhérents, qu'à l'occasion du centenaire de la Langue Internationale (1887-1987) le Congrès annuel de l'Association universelle pour l'Espéranto aura lieu à Varsovie (Pologne) du 25 juillet au 1er août.

Deux caravanes sont prévues pour assister à ce congrès où 6.000 personnes environ sont attendues.

Demande de renseignements à son président: Jean Henin, Beauregard, route de Montcayroux, 48500 La Canourgue, avec une enveloppe timbrée pour la réponse.

ML 21/2

Certe multaj el vi dezirus ĉeesti tiun kongreson. Ĝis la 20a de Februaro la aliĝnombro atingis jam 3800 el 47 landoj (1091 Poloj, 164 Francoj, 141 Japanoj, 400 Hungaroj, 300 Bulgaroj...).

Antaŭvideble ĝi estos la plej granda U.K.

Ni provas organizi perbusan vojaĝon, el nia regiono, je malalta prezo.

Ankaŭ UFE kaj la Kataluna E° Asocio (inter aliaj) planas aviadilajn vojaĝojn (*Pri la diversaj karavanoj, petu informojn*).

Alia karavano por aŭtomobilistoj (kun aŭ sen tendo, ruldomo) foriros la 13an de Julio kaj revenos la 10an de Aŭgusto.

Ĉu vi ankoraŭ hezitas?... Ne atendu la duan jarcenton !!!

J.H.

Estas ĉiam je via dispono en la

ESPERANTO-FEDERACIO DE LANGVEDOKO-RUSILJONO

Président/Prezidanto: Jean Héning
Beauregard, Route de Montcayroux
F. 48 500 La Canourgue
Tel 66-32-86-36

Secrétaire/Sekretario: Charles Gérard
4 Rue Docteur Georges Rives
F. 66 000 Perpignan
Tel 68-55-51-77

Trésorière/Kasistino: Lucette Négron
40 Chemin des Amandiers
F. 34 400 Lunel
Tel 67-71-05-79

Ne hezitu kontakti ilin !

FINANCOJ

Financa situacio je la 31a de Decembro 1986

Je la lasta raporto la Federacio posedis: 2876,84 F

Ŝparkaso..... 2422 F
poŝtĉekkonto.. 454,84

Enspezoj

Sudfrancia St.3559
UFE.....1050
Afiŝetoj..... 352
Ŝparkasa profito191
Anonima donaco 200
Diversaj..... 184

Elspezoj

Sudfrancia Stelo..3107,50 / 7 numeroj
La Manaudière..... 200
Le Lazaret..... 200
Janton (trajno)... 280
Poŝtĉekkonto..... 5
Cassan (gejunuloj) 65
Tyblewski..... 75

ENTUTE.....8412,84

.....3932,50

La Federacio posedas : 8412,84 F - 3932,50 F = 4480,34 F

poŝtĉekkonto :1867,34

Ŝparkaso :2613

4480,34 F

La Kasistino : L. Négron.

Pro la nova sistemo adoptita en Vauvert, tiu financa raporto koncernas la dekok lastajn monatojn. Intence ni ŝparis monon por ĝin uzi okaze de la Jubilea Jaro. La pli granda parto de la profito venas de la UFE-kotizoj. Fakte parteto de ĉiu UFE-kotizo revenas al la Federacio.

*Dankojn kaj gratulojn al nia kasistino.
J. H.*

ATENTU !

Tiu-ĉi numero de "Sudfrancia Stelo" estas la lasta, kiun vi ricevas.....se vi forĝesis reaboni.La abono restas 20 F. Grupoj, sendu kompletan liston de la abonintoj kun klara indiko pri la novaj nomoj kaj adresŝanĝoj. Anticipan dankon !

ATTENTION ! CE NUMERO EST LE DERNIER QUE VOUS RECEVEZ SI VOUS N'AVEZ PAS RENOUVELE VOTRE ABONNEMENT (20F) A :

FEDERATION D'ESPERANTO DU LANGUEDOC-ROUSSILLON:CCP 956-28 P MONTPELLIER

TOUJOURS INDIQUER SUR LE TALON L'OBJET DE VOTRE VERSEMENT.

ADRESSE DE LA TRESORIERE: LUCETTE NEGRON, CHEMIN DES AMANDIERS
34400 LUNEL TEL: 67 71 05 79

MEDALO

Lastminuta informo
Vi povas rezervi
tiun medalon Ø68mm
ĉe GAE
bronza:145F
argenta1710F
+20F sendkostoĵ

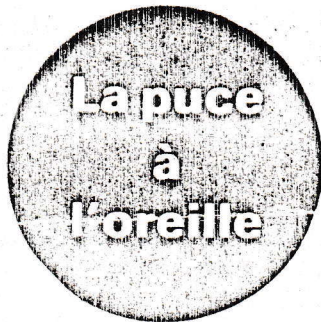
Por kompletigi tiun primonan paĝon, jen interesa informo. J. Amoureux ricevis leteron de la buroo pri moneroj kaj medaloj, kiu dependas de la Ministerio pri Ekonomio, Financoj kaj Buĝeto (adreso de tiu buroo:11, Quai de Conti 75270 Paris Cedex 06, Tel 329-12-48); meze de Aprilo oni stamos medalon pri D-ro Zamenhof. Diametro de la medalo : 47 mm. Vendoprezo: 94 F (bronzo) kaj 615 F (arĝento).

NOVA LIBRO "La langue internationale du Dr Zamenhof"

Ĵus aperis (184 paĝoj, verkita de Raymond Guéguen). Ĝi taŭgas por la ĝenerala publiko (skribita en la franca lingvo), kostas 75F (inkluzive de la sendkostoĵ).

Mendi al GAE 123, Rue de Royan 16710 Saint Yrieix
ĉekoĵ al S-ro Moraud CCP 177-48 T Limoges.

Kio nova? ⁶

"Midi Libre"
19-12-86.

Montpellier

● Cet espéranto qui fait tomber les barrières...

Les barrières des postes de douane ne sont pas les plus terribles. Celles de la langue sont souvent un obstacle à la rencontre et au dialogue avec l'étranger.

La clé universelle c'est l'espéranto. On en est persuadé au centre espéranto de Montpellier, qui a son siège à la Maison pour Tous

Joseph-Ricome, rue Pagès.

Une délégation montpelliéraine a assisté récemment, à Paris, au quatrième festival de théâtre et de chansons en espéranto. Ce fut un succès et assurent les Montpelliérains spectateurs de cette rencontre «l'espéranto est un merveilleux moyen d'expression et

de communication pour tous les peuples du monde».

Des cours d'espéranto sont donnés dans la cadre de l'université du Tiers Temps et tous les jeudis de 18 à 19 h 30 au centre social de La Paillade, 410, avenue de Barcelone.

La monataj kunvenoj okazis ĝis nun la unuan merkredon de la monato je 20h30, en la "Maison pour tous J. Ricôme". Por ke la kunvenoj estu pli allogaj, ekde nun ni kunvenos je la 18a h. La kotizo de la grupo, kiu entenas la abonon al "Sudfrancia Stelo" estas 50 F. (al Centre culturel espéranto CCP 1487-48 D Montpellier)

La 3an de Decembro, S-ino May raportis pri la festivalo en Parizo.

La 7an de Januaro S-ino Laurenti montris lumbildojn pri la Universala Kongreso de Pekino.

La 4an de Februaro, la kutima "Galette des Rois" (reĝkuka festo) disvolviĝis en tre bona etoso kun multe da partoprenantoj: teatraĵo kaj kantoj ĉarmis ĉiujn.

Fine de Marto estas antaŭvidata la vizito de juna Brazilano sed...

ni ankaŭ preparis la dekan internacian semajnon en Sète kaj deziras informi pri tio la legantojn de SFS

10A INTERNACIA SEMAJNO ESPERANTISTA EN SETE DE LA 13A ĜIS LA 20A DE SEPTEMBRO 1987.

La Kultura Centro de Montpellier proponas al vi lerni aŭ perfektigi vian scipovon pri esperanto okaze de tiu semajno.

Profitu samtempe trapasi agrablajn feriojn en la havenurbo Sète, en ripoza parko de pluraj hektaroj ĉe mediteranea bordo, dum ideala periodo pro la bona vetero sed ekstere de la somera troa homamaso.

Ĉi-tiun jaron la programo estos aparte interesa ĉar ni intencas samtempe festi nian 10an Internacian Semajnon kaj la Esperantan Jubileon.

Ce ni, vi trovos plurnivelajn kursojn kaj ankaŭ... banadon, fiŝkaptadon, ekskursojn kaj... bonan manĝaĵon. La domo taŭgas por rulseĝuloj.

Restadokosto kun tri manĝoj: 150/160 FF tage. Ebleco tendumi proksime.

Aliĝoj, informoj, klarigoj: Esperanto -5, Rue du Docteur Roux F 34000 Montpellier. Gis!

Béziers:

Venontaj kunvenoj: la 4an de Aprilo, la 2an de Majo, la 14an de Junio. Tiu lasta kunveno okazos, kiel ĉiujare, dimanĉe, por ke ĉiuj estu liberaj por partopreni. Ni kunvenos subĉiele, en iu ĝardeno aŭ sur la kamparo; la preciza loko ne estas ankoraŭ elektita

X Staĝo en AGDE: Vi trovis informojn kaj aliĝilon en la lasta SFS. Rapidu por aliĝi. La aliĝkotizo estas 40 F post la 3la de Marto. Jam de longe aliĝis ANGLINO. Faru same! Ni planas viziton de Agde kun vizito de la arkeologia muzeo. Nun ni povas anonci, ke...

D-ro A. ALBAULT, PREZIDANTO DE LA AKADEMIO DE ESPERANTO PRELEGOS EN AGDE JAUDON, LA 28AN DE MAJO, JE LA 20A H 30 PRI LA TEMO: ZAMENHOF KAJ LA UNUA ESPERANTO-LIBRO.

Se vi deziras vespermanĝi kun la staĝanoj kaj ĉeesti la prelegon de D-ro Albault, kontaktu la "Cercle Biterrois d'Espéranto, 9 Rue Georges Picot 34500 Béziers/Tel. 67 31 13 18 aŭ 67 38 03 52 aŭ 67 31 13 46.

Estas konsilinde partopreni en la tuta staĝo (pensiono: 500F por 4 tagoj). Pri detaloj, relegu la numeron 99an, kie vi ankaŭ trovos aliĝilon aŭ petu ĝin de la organizantoj. Ni kalkulas pri via partopreno kaj tiu de viaj gelernantoj!

Adreso de la staĝejo: Centre Batipaume - Route de Rochelongue, apud Agde
Datoj de la staĝo: de la 27a de Majo posttagmeze ĝis la 3la posttagmeze.
Dulitaj ĉambroj, kelkaj unulitaj. Antaŭpago por la restado: 50F.

NI FUNEBRAS

7

Post Roger Volpelière, post Puechagut, Salan, Jannez, la nima esperantistaro perdis Renée VOLPELIERE la 16an de Decembro.

La morto de ŝia kunvivinto estis por ŝi dolorega bato, kiun ŝi kuraĝe kontraŭstaris, sed post nemulte da jaroj ne povis plu elporti. Ĉe la funebra ceremonio pri Rogero, mi diris al ŝi: "Ni ne forgesos lin". Samon ni povas diri pri ŝi. Ambaŭ lasas al ni senfinan bedaŭrosenton.

Membroj de UEA kaj de SAT, Ge-Volpelière estis tipoj kaj modeloj de vere neŭtralaj esperantistoj. Ili multon dediĉis al nia afero kaj al tiu de la mondcivitana movado, fundamente konforma al la zamenhofa homaranismo.

Senbrue, senpretende, Sinjorino Volpelière varbis kaj formadis ĉiujare kelkajn bonajn praktikantojn de nia lingvo, kiujn ŝi instruis per propre ellaborita metodo. Ŝia lasta kontribuo estis la instruado de du junaj lernantinoj, kiuj partoprenis lastjare en la Universala Kongreso en Pekino.

La korpo de Renée Volpelière estis cindrigita. De ŝi restas nenio plu, krom la memoro ne forgesota de ĉiuj, kiuj ŝin konis kaj la elĝermitaj grajnoj, kiujn ŝi senlace semadis.

R.L.

ĈU ILUZIO ? La 9an de Januaro 87, je la 14a horo, de la buso mi vidis junan viron (ĉ. 30-jara, kun nigraj bukraj haroj). Li havis sur sia saketo, tre grandan verdan stelon, sur trapez-forma blanka fono. Sub la stelo estis skribita vorto, longa kiel "ESPERANTO", sed mi ne havis eblecon certiĝi, ĉu efektive temis pri "Esperanto". Car en la pasinteco, mi estis mistifikita pro "verda stelo", kiu ne rilatis kun "esperanto", mi ne povas aserti, ĉu temis pri "samideano". Cu iu el vi havas informon pri tiu persono, kiu eble vizitis kelkajn el ni?

L. Lentaigne, 3, Av. Gaillarde
34000 Montpellier

ALVOKOJ Regule atingas nin alvokoj el Azio, Afriko, Sud-Ameriko. Dependas de NI la progreso de esperanto kaj ni ne rifuzu helpi tiujn gesamideanojn.

La unua alvoko venas de "Argentina E^o lernejo - Casilla de Correo 278 2000 Rosario Argentino", kiu estas "senprofitcela organizo por la instruado de Esperanto per korespondo en Argentino kaj Latinameriko". Tiu E^o-lernejo instruas per elementa kaj perfektiga kursoj kaj disponigas al la gelernantoj ekzemplerojn de diversaj revuoj internaciaj, por ke ili praktiku kaj samtempe konatiĝu kun la Movado kaj integriĝu al ĝi".

Se vi havas malnovajn librojn, revuojn, prospektojn, kiuj ne plu utilos al vi, sendu al ili. Ili "antaŭdankas tutkore"

Ankaŭ utilis al la "Nacia E^o-muzeo" en Gray ĉiuj esperantaĵoj (afiŝoj, leterpapiroj, membrokartoj, revuoj, libroj, ktp). Tiun muzeon oficiale inaŭguros la 16an de Majo S-ro Bergelin, ŝtatsekretario pri junularo kaj ŝportoj.

Je la sama dato okazos en Gray interfederacia kongreso.

Adreso de la kuratoro: Géo Junier, 67 bis Fg. des Perrières 70100 Gray (J. Hénin volonte transportos en Julio ĉiuspecajn donacojn).

LENTAIGNE informas nin lastmomente, ke li ĉesigas la monkolekton, kiun li entreprenis por venigi junan ĈINON al la Varsovia Kongreso. La rezulto estas tre pozitiva kaj sufiĉas.

(tiu informo kuŝas je la loko, kie ni transskribis lian alvokon)

Cent ans d'espéranto... ça roule !

PARTIS de Céret où ils résident, ils sont les organisateurs d'une vaste et originale entreprise : célébrer le centième anniversaire de l'espéranto (langue internationale, ce qui se dit, en espéranto "internacia lingvo"), en faisant un tour d'Europe à vélo.

A grands coups de pédales, la fraternité des peuples sera ainsi célébrée en Espagne, puis en France, en Autriche, en Allemagne, en Pologne...

Un voyage ponctué de rencontres avec les groupes espérantistes, bien sûr, mais aussi de nombreuses universités, des maires, des parlementaires.

A bientôt !

ML

Mardi 3 mars 1987

Roussillon Actualité

Depuis Céret, l'Europe à vélo pour 3 adeptes de l'espéranto

On fête cette année le centenaire de l'espéranto, cette «langue internationale» créée par un médecin d'origine polonaise dont une rue de Perpignan, tiens donc, a repris le nom: il s'agit de Lejzer Ludwik Zamenhof.

Diverses manifestations marqueront l'événement, tant en France qu'à l'étranger et en ce qui concerne le département, Collioure abritera le congrès fédéral Languedoc-Roussillon, pas plus tard que les 9 et 10 mai de cette année.

Mais en ouverture, trois jeunes gens ont décidé de prendre le départ au sens littéral du terme et depuis Céret en ce dernier samedi, pour accomplir à bicyclette, un vaste périple devant leur permettre, via Madrid, Lisbonne, Stockholm, de rejoindre Varsovie où doit se tenir fin juillet le congrès universel. Ils reviendront ensuite (car ils croient en leur étoile, emblème-même de l'espéranto), par la Turquie.

Leur but? Prendre le pouls de ces «100 ans de communication directe» et gagner à sa cause de nouveaux adeptes qui s'ajoutent aux millions qui la pratiquent déjà, de par le monde.

«Sur neutra lingva fundamento»

«Sur neutra lingva fundamento, komprenante una alian, la popoloj faros en konsento, unu grandan rondon familian» (sur une base linguistique neutre, se comprenant les uns les autres, les peuples formeront d'un commun accord, un grand cercle familial) écrivait, en espéranto évidemment, L.L. Zamenhof. L'expression d'une foi totalement partagée par Georges Comte «Jorgos», animateur et valetsprien depuis 4 ans, Jean-Marc Yerger et Sylvie Michel animatrice, tous deux de la région parisienne.

Mais aussi le docteur Yvette Vienne, venue à Céret expliquer que «Zamenhof vivait enfant dans une petite ville de Pologne où 4 colonies de langues différentes se déchiraient, d'où l'idée à lui venue de créer cette langue dont elle explique les principes basés sur le double parti de la simplicité et des points communs entre les langues. «Une langue simple, dit-elle, mais pas simpliste puisqu'elle traduit toutes les nuances que l'on veut. Et dans tous les cas, une langue neutre, qui ne

désavantage aucun des interlocuteurs», «ajout de la démocratie», qui permet de «communiquer entre les personnes qui n'ont pas la même langue nationale».

Le docteur Vienne précise encore qu'il faut que les cultures soient protégées par cette langue neutre auxquelles elle n'entend pas se substituer. L'espéranto dit-elle, permet d'aller à l'essentiel lorsque manque le temps, mais quand on l'a appris, on a envie d'apprendre les autres langues». Un trait d'union donc, avant d'aller plus loin dans la relation et dont l'influence «est en progression». Et c'est parce qu'Yvette Vienne sent l'espéranto riche de possibilités et de promesses qu'elle aimera, et ses amis avec elle, qu'en plus des cours publics dispensés un peu partout, des cours offerts par correspondance, des diffusions existant par cassettes, cette langue soit enseignée en milieu scolaire.

Pour l'heure, à l'heure où paraissent ces lignes, Georges, Sylvie et Jean-Marc sont rejoints par des cyclistes sud-catalans qui, comme bien d'autres à travers l'Europe, ont décidé de faire avec eux un bout de chemin.

Nos trois «mordus» rejoindront Chambéry pour l'inauguration du square Zamenhof, passeront à Gray la veille de l'inauguration du musée national de l'espéranto, tandis qu'à Varsovie on

▲ Devant l'hôtel de ville de Céret «Jorgos», Sylvie et Jean-Marc sur le départ. Bonne chance! (Photo C.G.)

guration du square Zamenhof, passeront à Gray la veille de l'inauguration du musée national de l'espéranto, tandis qu'à Varsovie on

préparera la réception, d'autres «espérantistes» ayant, ils l'espèrent, rejoint nos trois cyclistes confiants

en la petite étoile «du cercle familial des peuples».

Charles Graeveldinger

Ili foriris...sed ili revenos !

La "oficiala" foriro okazis en Céret, kie D-ro Y.Vierne prelegis pri "Cent Jaroj de E" (vidu la ĉi-supran tekston, kiun ni malfeliĉe devis redukti. Espereble ĝi restas legebla!). Aperis tri artikoloj en la regiona gazetaro, ĉiufoje kun foto aŭ ilustraĵo, do bonega propagando por esperanto. Vi povas kontribui al plia propagando, ĉar la datoj de la vizitoj al diversaj grupoj kaj urboj estas konataj; vi eĉ povas iom kunpedali.

Post vizito de Hispanio kaj Portugalio, niaj biciklantoj estos en Bayonne la 3an de Aprilo, la 6an en Toulouse, ktp. En Junio, ili vizitos Belgion, Nederlandon, Germanion, Danion, Norvegon, Svedion. En Julio, la du Germaniojn, Pollandon (kompreneble) kaj la kongresojn de Krakovo kaj Varsovio; Ĉekoslovakion, Aŭstrion, Hungarion, Rumanion, Bulgarion, Turkion, Grekion, Jugoslavion, Italion kaj Korsikon kaj iliatingos nian regionon... en Novembro!

Ili estas atendataj en Montpellier (la 15an de Novembro), Béziers, Narbonne (la 16an), Quillan (la 17an), Carcassonne (la 18an), Caùduro (la 19an), Millau (la 20an), La Canourgue (la 21an), Les Vans (la 22an), Alès, Nîmes (la 23an), ktp.

Ĉiutage ili rendevuas kun esperantistoj sed ankaŭ subtenantoj de la ideo, biciklantoj, ĵurnalistoj, respondeculoj de la urbo, ktp antaŭ la Urbdomo je la 16a horo (kiam du urboj estas vizitataj la saman tagon, la unua rendevuo estas je la 11a kaj la dua je la 16a h.) Jorgos kaj liaj geamikoj pretas preparoli la vojaĝon, ankaŭ esperanton, pacon, ktp.

Vi povas subteni ilin skribe: Jorgos-Esperanto ĉe Turism-oficejo/Syndicat d'Initiative 66400 Céret.

Ankaŭ legu la artikolon "ni laboras por vi" sur la paĝo 4a kaj lige kun tiu-ĉi paĝo, profitu tiun-ĉi jaron por propagandi por esperanto.

AL LA KURAĜAJ BICIKLANTOJ, SFS DEZIRAS AGRABLAN KAJ SUKCESAN VOJAĜADON.

PRI ĈINIO

9

Lastfoje M.Candel raportis pri sia unua U.K. Si ankaŭ vizitis la landon; jen kelkaj ekstraktoj de ŝia raporto (nur ekstraktoj, ĉar ankaŭ en Collioure ni vidos lumbildojn pri tiu lando). Post vizito de Pekino, kun geamikoj ŝi vizitis Xi'an...

Ni uzis la trajnon por viziti la eksĉefurbon, la vojaĝo daŭris 21 horojn ! Feliĉe, ni veturis sur molaj litetoj. Ili estis tre komfortaj sed tre malsamaj de tio, kion ni konas. En ĉiu kupeo estas termika botelo kun varmega akvo, ventolilo, pantofloj por ĉiu persono/... Nia unua kontakto kun Xi'an estis la impresa homamaso, kiu staris en la stacidomo. Imagu nin dronantaj en homtajo, tirataj, puŝataj, puŝpelataj, sufokantaj kaj provantaj aĉeti la biletojn, kiujn ni fine akiris... post tri horoj/...

Sabate, ni havis nian unuan kontakton kun la "magazenoj de la amikeco". Ni konstatis grandan diferencon inter persono, kiu laboras kaj la sama persono, kiam ŝi ne laboras. Kiam ŝi ne laboras, ŝi estas agrabla, ridetanta sed kiam ŝi estas laboranta, ŝi estas afabla "kiel pordo de malliberejo!"/... En Wuhan, por la unua fojo, ni uzis rikiŝojn tiratajn de viroj sur bicikloj, por iri al la hotelo. Sed estis hotelo por Ĉinoj ! La hoteloj por turistoj estas kvazaŭ la samaj kiel la niaj sed la hoteloj por Ĉinoj estas mirigaj : la lito ne havas matracon, ĝi estas simpla lignotabulo kun mato, la kovrilo estas granda sponga tuko/... Ni manĝis kun nia amiko Fang en ĉina restoracio. Ni ne konis vere la ĉinajn manĝaĵojn, do ni ofte elektis hazarde. Iufoje ni ne sciis tion, kion ni manĝis. Ni supozas, ke ni manĝis serpenton aŭ lubrikon ! Kelkfoje estis neeble manĝi, ĉar la manĝaĵo estis tro spicita/... Por nia reveno al Wuhan ni uzis apartan transportrimedon, specialan veturilon kaj ŝoforon kun blankaj gantoj ! La vojaĝo okazis dum la fino de la posttagmezo kaj la komenco de la nokto. Estis tre miriga vojirado. La vojoj estis ofte kavigitaj kaj senĉese ni trovis kuriozaĵojn : dormantajn personojn, ciklistojn sen lumoj, bubalojn, pajlon kaj rikoltojn sekiĝantajn, ktp/...

Ĉinio estas lando, kiu ne povas lasi la homojn indiferentaj. Rapide oni estas transportita en tute alian mondon. Ni miras tuj pro nekutimaj situacioj kiel la senĉesa amaso, la puŝpeloj, la maniero ofte kaŭri, la kapablo vivi ekstere sur la strato/...

Ĉinio estas lando, kiu multe moviĝas kaj oni sentas tion bone sed la evoluo estas ankoraŭ malrapida/... La Ĉinoj ne havas la saman nocion pri la tempo kiel ni. Ilia ritmo estas malsama : por ili la tempo ne gravas !

LEGENDO PRI ĈINIO

Ne temas pri antikva legendo sed pri tute moderna afero. Eble vi legis en iu turista libreto, ke la Granda Muro de Ĉinio estas la nura monumento videbla de la Luno. Tio tute neblas. Sed por pravigi mian aserton, mi bezonas fizikan nocion.

Oni devas scii, kio estas la "ŝajna diametro" (ŝ.d.). Se objekto AB troviĝas je la distanco OA de la okulo O, la ŝ.d. estas la angulo \widehat{AOB} , kaj oni ĝin mezuras per AB/OA . Se alia objekto CD troviĝas je la distanco OC, la ŝ.d. estas la sama; ĝia mezuro estas CD/OC .

Tio signifas, ke, por la observanto, CD ŝajnas tiel granda, kiel AB: objekto 1m longa je 10 m estas vidita kiel objekto 10m je 100m; aŭ objekto centmetra je 1000 m, ktp..

Vi povas kontroli : monereto ĉe la fino de la brako streĉita kovras la surfacon de la Luno.

La Granda Muro estas 5m larĝa sur la supro, 7m je la bazo. Mi estas malavara, kaj supozas 20 m. Sed la Luno estas je 380 000 km = 380 000 000 m de la Tero. La ŝ.d. de la Muro estas do $20/380\,000\,000$. Estas la sama ŝ.d. por objekto 20mm longa je 380 000 000 mm = 380 km; ankaŭ la sama por objekto 0,020mm je 380 m. Ĉu vi opinias, ke vi povos vidi tian objekton? Tute ne !

Vi diros : "Sed la Muro estas 6 000 km longa !". La ŝ.d. estas $6\,000/380\,000 = 6/380$, tio estas 6m je 380m. Jes, oni povus vidi tion, sed temas pri fadeno maldika, eta, eta...

Resume : de la Luno oni vidas (?) la Muron kiel fadenon 6m longan, 0,02mm larĝan, situantan je 380 m de via okulo. Ĉu eblas vidi ĝin sen aparato ?? Jen kiel kreskas legendo, ONI RIPETAS FRAZOJN SEN KONTROLO.

S.A.

Ferii en Svislando

Dum la tuta jaro okazas elstaraj staĝoj, kultur- kaj feri-semajnoj en la KULTURA CENTRO ESPERANTISTA P.f.771, Postiers 27 CH-2301 La Chaux de Fonds Petu la detalan programon 87 !

Tendumejo Esperantista "Sonnenheim" (Sunhejmo) CH-9424 Rheineck, en ideala loko, je la limoj de Svislando, Aŭstrio kaj Germanio. Sen antaŭa sinanonco kaj senpage en I987.

Lucien Angevin respondas al la argumentaro de Alexandre Rousset (SFS n° 99)

Pri la fakto, ke nur la angla rajtus nomiĝi "lingvo internacia", mi pensas, ke alia S-ano respondos.

Esperanto: helpa lingvo. Tia adjektivo estis uzata antaŭ dekoj da jaroj. Sajne oni forigis ĝin, dirante ke, tia, E° aspektas kiel ne-kompleta lingvo, duaranga. Ĉu estis eraro? Almenaŭ estas eraro daŭrigi nun, dum tiom da lingvoj akiras plenrajtojn. Kontraŭe, esperanto kiel helpa lingvo estas la respondo al tiuj, kiuj diras, ke pli granda nombro da lingvoj kaŭzas kaoson.

Ke E° aspektas kiel sekto, kelkaj jam rimarkis sed oni nur konsilis forigi la terminojn "esperantismo, esperantisto". Tamen ĝi aspektas pli kiel sekto, kiam oni povas uzi ĝin nur aliĝante. Neniu lernanto de lingvoj (escepte de E°) konas tiun neceson. Estas stultajo kredi, ke se oni povus uzi esperanton sen aliĝi asocion, la membraro malkreskus.

Male, el tiuj, kiuj povus pli facile uzi Esperanton, parto aliĝus poste al asocioj, tial la movado estus fortigita.

Pri la vorto "esperantophone" (esperanto-parolanto), iu jam uzis ĝin. Sed kiam mi kredis, ke mi povis ĝin reuzi, oni riproĉis severe al mi, kvazaŭ mi estus la inventisto!

Pri la uzado de kelkaj vortoj kiel "artefarita, helpa, ankaŭ vidu la ĉi-suban tekston. Pri aliĝoj - A. Rousset ne pritraktis tiun temon - Ĉu utilas rediri, ke aliĝo al la federacio aŭ al la federacia kongreso kostas nenion. Tamen, se oni deziras allogi kongreson, oni bezonas monon por venigi preleganton, prezenti spektaklon, ktp. Kompreneble plej gravas bonvolemluloj kaj iniciatoj sed, sen la helpo aŭ solidareco de la aliaj, ili rapide malaperas. Ne malutilas legi la finanĉan raporton: la sola monalporto estas... la aliĝoj al UFE! Pri la elspezado sine de asocioj, estas alia afero diskutinda kaj diskutenda okaze de kongresoj. Ofta demando estas: "kiom da esperantistoj (aŭ esperantanoj aŭ e°-parolantoj, tio ne vere gravas) en la regiono, en Francio, en la mondo?" Kiel respondi, se oni ne scias, kie ili troviĝas? Pri tiu demando, L. Angevin konsentas kun mi.

J. Hénin.

KION EVITI EN NIA INFORMADO?

Konsilloj Renkonte al la Jubilea Jaro 1987

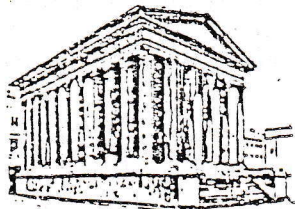
En la informado pri Esperanto denove svarmas misgvidaj esprimoj, kluĝ kaŭzas multe da malbono al la pozicio de la lingvo. La iam respektata Principaro de Frostavallen listigas la ĉefajn erarojn en la punkto 13 de la sekcio rilatanta al la kvalito kaj, interalie, rekomendas ne apliki al la lingvo la epitetojn: "artefarita", "verda", "helpa" k.s., sed ĉiam nomi ĝin aŭ La Internacia Lingvo aŭ Esperanto. La epiteto "verda" kaj similiaj ekstravagancoj preskaŭ komplete malaperis, dum "artefarita"-kaj "helpa" amase reaparis post longa paŭzo en la periodo de dudeko da jaroj antaŭ 1974. Ambaŭ esprimoj estas malĝustaj, neneceaj kaj tre malutilaj.

Malĝustaj ili estas, ĉar ili ne respondas al la fakta karaktero de Esperanto. La "lingvoj" estas kreaĵoj de la "socio" kaj ne de la "natura". Lingvoj ne kreskas sur arboj, sed formiĝas kaj evoluas en la sino de homaj kolektivoj. Ili ne estas regataj de biologiaj, sed de sociologiaj kaj lingvistikaj leĝoj. Tial ĉia ajn "biologigo" de lingvo estas sciencie neakceptebla. Necesas fine kompreni, ke tiurilate ne ekzistas principa, esenca, diferenco inter Esperanto kaj la naciaj literaturaj lingvoj. Sekve, se al la angla, franca, aŭ kiu ajn alia lingvo oni ne aldonas la epitetojn "artefarita" aŭ "helpa" aŭ kiu ajn alian maltaŭgan, sed oni tion faras rilate al Esperanto, oni necese kreas superfluaĵn konfuzon kaj miskomprenon. Per tio oni nur erare kredigas, ke Esperanto estas "kontraŭnatura", do la "nenormala" aŭ eĉ "morta", kompare kun la "normalaj", "naturaj" kaj tial "vivantaj" lingvoj. Pro la sama kaŭzo estas evitinde nomi d-ron Zamenhof "kreinto" aŭ eĉ "inventinto" de Esperanto. Li mem rigardis sin, tute prave, iniciatinto de la lingvo. La du esprimoj - "artefarita" kaj "helpa" - ankaŭ estas tute neneceaj. La subskribinto publikigis centojn da artikoloj pri la Internacia Lingvo kaj neniam uzis la du epitetojn. Tio signifas, ke ili estas eviteblaj sen kia ajn malfacilaĵo. Ni ne diskutu ĉi tie la taŭgecon de la esprimo "planlingvo". En scienckarakterata artikolo aŭ verko ĝuste pri tiu problemo ĝi certe estas necesa, sed en la ĝenerala informado ankaŭ ĝi estas evitinda.

La kontraŭstarigo de "artefarita" aŭ "helpa" al "natura" aŭ "vivanta" estas malutila el ĉiuj vidpunktoj. Tia nomado kreas eraran impreson, ke Esperanto tute ne povas funkcii kiel lingvo aŭ, en la plej bona kazo, ke ĝi estas nur la surrogato de lingvo, per kiu oni ne povas esprimi la nuancojn kaj subtilaĵojn de la penso. Superflue diri, ke tia antaŭjuĝo, al kiu la eraroj en nia informado abunde kontribuis en la pasinteco kaj bedaŭrinde denove kontribuas, grave obstaklas la normalan disvastiĝon de la lingvo en la larĝaj popoltavoloj. Krome, per tio ni mem liveras municion por la kanonoj de la konsciaj malamikoj de Esperanto. Tio okazis multfoje. Denove tio okazis antaŭ nelonge en grava nacia instanco, kiam influhava publika figuro sukcese oponis eksperimentan instuadon de Esperanto en la lernejoj per la argumento, ke ĝi ne havas klerigan valoron kiel la "vivantaj" lingvoj kaj ke, cetero, ĝi mem atribuis al si nur la rolon de "helpa" lingvo. Fine, necesas ne forgesi la negativan efikon de tia endoktrinigo pri "artefariteco" je la mensoj de komencantoj kaj kelkfoje eĉ de personoj, kiuj jam ekuzis la lingvon. Superflue kreigi la danĝera komplekso de malpli granda valoro de Esperanto kompare kun la naciaj lingvoj, kio malhelpas la plenan ekregon de la lingvo. La fenomeno de "eternaj komencantoj" ŝuldiĝas almenaŭ parte al tiu psikologia aspekto.

Fortiĝi maltaŭgejn kaj plene superfluaĵn epitetojn estas unu el la plej gravaj kondiĉoj por pli etika informado kun la celo prezenti la Internacian Lingvon en ĝusta lumo.

I.L.

Letero el Nimo

Eĉ guto malgranda, konstante frapante...

Estas ĉiama konstato, ke nia propagando lamas. Ĝi ne tuŝas vastan publikon. La publiko estas ne nur indiferenta, sed nescianta pri nia ekzisto. Ni restas malmultaj, tial ke ni ne disponas efikajn reklam-rimedojn, kaj ni ne disponas ilin, tial ke ni estas malmultaj, do malriĉaj : magia cirklo, el kiu ni devas provi eliri. Kiel?

Inter la eblaj rimedoj, mi pensas pri unu malmultekosta : bombardadi la lokajn gazetojn per ĉiusemajna atentigo pri nia aktiveco. Pluraj lokaj grupoj povus komune presigi en granda kvanto, do je malalta prezo, foliojn kun mallonga teksto tajpe kompletigota ekzemple :

Langue internationale
Cercle culturel espérantiste de (urbo)
Réunion le (dato) de h à h
A (loko, preciza adreso)
Entrée libre.

Sube, blanka spaco ricevonta eventuale precizigajn informojn.

Per tia simpla kaj malmultekosta rimedo ni montrus al la gazet-legantoj, kaj al la ĵurnalistoj, ke ni ekzistas, ke nia movado vivas. Kaj eble, de tempo al tempo, iu interesato venus al ni. De tiu rimedo ni ne atendus miraklan efikon, sed almenaŭ ni ion provus por eliri el nia izoliteco. Oni povus ankaŭ presigi, anstataŭ la simpla indiko : "Cercle culturel espérantiste", tian (aŭ alian) frazon :

Le cercle culturel espérantiste de... est à votre disposition pour vous informer sur la langue internationale, les possibilités qu'elle offre et sa situation actuelle dans le monde.

Tio-ĉi estas nur simpla sugesto, kiun mi jam faris, kaj kiu restis seneŝa. En tiu-ĉi jubilea jaro, ni tamen bezonas iel provi eliri el nia limigita medio. Mi liveras unu ideon, sed ĉiu elpensu ian, kaj ni ion praktike efektivigu !

VALO.

* * * * *

NDLR : Relegu la paĝon 4an. POR VI ni pretigis dumetrajn panelojn, presigis malmultekostajn prospektojn, muntis "minimuman" ekspozicion... Uzu la eblecojn kaj "ion efektivigu" !

Les excellentes chroniques mensuelles de Jean Amoureux méritaient bien une place dans SFS. La 1° colonne est un extrait de la chronique de décembre 86, les colonnes 2 et 3 sont un extrait du numéro de février de "La philatélie française". Gratulojn !

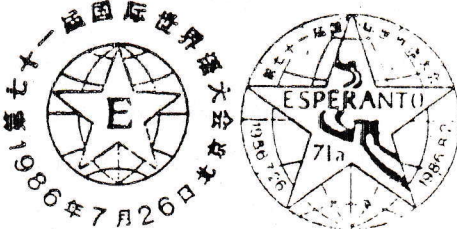
★ ESPÉRANTO ET PHILATÉLIE

Petit à petit le mouvement reprit et, en juillet 1963, assistant à une séance de travail de la Ligue à Pékin, Chen Yi (1901-1972) vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, maréchal de l'armée populaire de libération, fit un éloquent discours préconisant que la ligue invite un jour la tenue d'un congrès universel d'espéranto à Pékin. Des l'instant le ministère de l'Éducation publia un message autorisant toutes les hautes écoles à dispenser l'enseignement de l'espéranto comme deuxième langue étrangère, à titre facultatif, et ordonna la fondation d'un cours pour enseignants. L'élan prometteur fut contrarié par la révolution culturelle. En 1976 l'activité espérantiste reprit. En décembre 1982 le ministère de l'Éducation rappela les termes de l'autorisation de 1963.

D'après les statistiques de source chinoise, mais forcément incomplètes compte tenu du phénomène linguistique, il est fait état qu'il existe actuellement en Chine plus de 200 000 personnes qui ont récemment étudié ou étudient l'espéranto.

L'appui des plus hautes autorités de différents secteurs de la société chinoise n'est pas étranger au développement présent de l'espéranto en Chine.

Photos 6 et 7

Le souhait de Chen Yi vient donc de se réaliser réunissant 2 482 espérantistes de 54 nationalités des cinq continents du 26 juillet au 2 août.

Il est toutefois à souligner qu'en prélude à ce 71e congrès universel d'Espéranto, la section espéranto de l'Académie des sciences chinoise (fondée le 15 juin 1984) avait organisé une conférence à l'Institut linguistique de Pékin. A

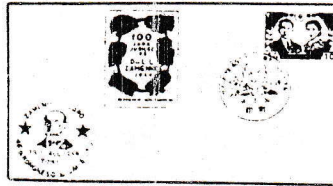

Photo 8

partir du 22 juillet et pendant 3 jours, 238 scientifiques et techniciens chinois et 52 spécialistes étrangers (le nombre des présents dépassait 500 à la séance inaugurale) ont traité de l'introduction de l'espéranto dans la sphère des sciences et des techniques. Ce « prélude » est, à mon sens, beaucoup plus porteur que le plus brillant des éléments du programme du congrès. Et il y en eut !

1987 est l'année du centenaire de la proposition linguistique du docteur Esperanto. Renseignements pris, la philatélie sera très présente pour cette célébration mais, pour l'heure, essayons de faire une rapide approche du docteur Esperanto, autrement dit du docteur Zamenhof.

Zamenhof saignait et il se mit à penser aux bienfaits d'une langue commune.

Tokio (1959)

Je remercie vivement M. le professeur Waringhien (Paris) pour m'avoir autorisé à puiser largement dans son travail (original en espéranto) pour le compte du livre-souvenir Zamenhof édité par U.E.A./C.E.D. en 1960, extrait diffusé en français par le service de presse du 45e congrès universel d'espéranto (Bruxelles - 1960).

D'origine juive, la famille de Zamenhof aurait été chassée d'Espagne en 1492 et, de Bavière, peut être du village appelé Samhof, elle vint s'installer en Pologne russe au début du XIXe siècle.

U.R.S.S. (1927)

Le 15 décembre 1859, naquit à Biélostok, l'aîné des huit enfants de Mardochee Marc Samenhof, professeur d'allemand au collège moderne de Varsovie et censeur impérial de toutes les éditions hébraïques et yiddisch de la capitale polonaise.

Ce premier enfant reçut le prénom hébreu d'El'azar, transcrit Lazar sur les documents russes. Selon la coutume à ce prénom fut ajouté un second prénom chrétien avec la même initiale, Louis.

Entier postal polonais au tarif étranger avec oblitération du 75e anniversaire de l'espéranto (1962)

Après deux années d'étude à la faculté de médecine de Moscou et quatre années à celle de Varsovie, le jeune Zamenhof reçut son diplôme de médecin, une des rares carrières intellectuelles accessibles aux Juifs de Russie. Trop sensible à la souffrance, il s'orienta vers l'ophtalmologie qu'il étudia à Vienne en 1886. C'est finalement à Varsovie qu'il exercera son art au sein du quartier juif, où une clientèle pauvre lui donnera à peine de quoi assurer modestement la vie de sa famille.

Remarquablement intelligent et travailleur, prédisposé pour les langues alors que les cinq communautés de Biélostok (66 % de Juifs, 18 % de Polonais, 8 % de Russes, 6 % d'Allemands et 2 % de Russes-Blancs en 1897) étaient haïneusement murées dans leur langage, la jeune sensibilité de

Brésil (1945)

Déjà au collège, il avait beaucoup réfléchi à la question. Il écarta tout de suite l'idée de faire revivre une langue morte, le latin, et il s'orienta vers l'élaboration d'une langue *a priori*. Tout était donc à faire, mais il eut le trait de génie de ne pas s'en tenir à éprouver à fond les mécanismes de sa réflexion et de ne jamais se laisser aller à un choix définitif. Ses connaissances linguistiques lui permirent une synthèse harmonieuse et, en 1878, il put fièrement présenter à ses collègues lycéens sa « *Lingwe Uniwersala* ». Pendant ses études à Varsovie, il reprit le projet mis en sommeil pour l'avoir promis à son père et il affina linguistiquement l'esquisse.

Montelimar (1960)

En 1885, l'année où il fut reçu docteur en médecine, Zamenhof avait bouclé et éprouvé sa proposition linguistique.

Pendant deux ans, il chercha vainement un éditeur et ce n'est que grâce à la compréhension de son beau-père et de sa jeune épouse, Klara, qu'il put éditer lui-même son œuvre.

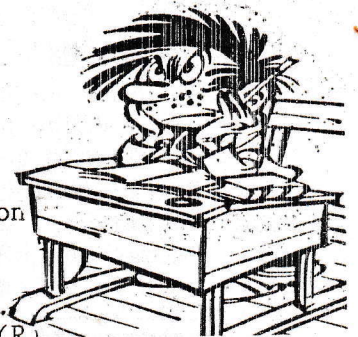
Le 26 juillet 1887 parut la première brochure d'initiation à l'usage des Russes. Il la signa du pseudonyme « *Doktoro Esperanto* » du participe présent, le « *Docteur qui espère* ». Suivirent les éditions en polonais, français et allemand. Pendant les deux premières années, il investit jusqu'à la ruine la dot de sa femme avec le consentement de celle-ci. Ainsi purent paraître les premiers livres d'étude plus élaborés, dictionnaires et traductions.

Pologne (1959)

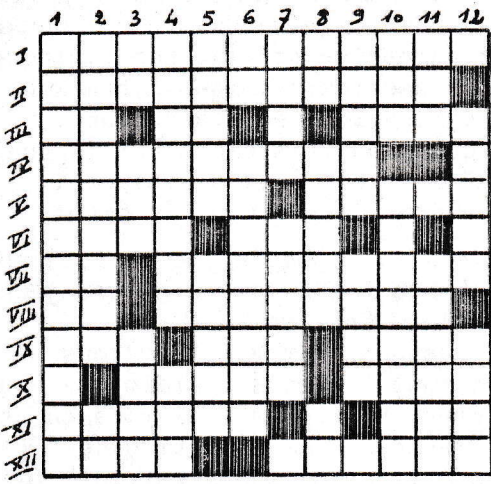
Petit à petit la pseudonyme « *Esperanto* » devint le nom de la langue, alors même que son auteur transformait l'orthographe de son propre nom en abandonnant le S initial au profit du Z qui, dans l'alphabet espéranto, a la même valeur que dans l'alphabet français respectant ainsi le son initial donné en allemand par le S.

Le numéro de décembre 86 du "Bulletin du Centre d'histoire contemporaine du Languedoc méditerranéen Roussillon" (Université Paul Valéry-Montpellier III) commente sur 3 pages le livre de J. Amoureux : "Histoire du mouvement espérantiste en Roussillon". Voici la conclusion: "Le travail de J. Amoureux, malgré quelques imperfections dans sa rédaction, est très intéressant par les ouvertures qu'il permet au-delà de l'espéranto lui-même, vers les milieux culturels et sociaux des pays catalans. C'est une oeuvre du pionnier qui mériterait d'être poursuivie". Pierre GRALL. Gratulojn denove !

KRUCVORTOJ de René RAYNAUD : (R=Radiko)

Horizontale : I. Deputito aŭ senatano . II. Administracia ŝtatificisto (R). III. Koro de l'koro. Fonetike : por distingi objekton aŭ estaĵon. Prizorgi estulon (R). IV. Eklezia altrangulo. V. Malica demono en la araba mitologio. Virino. VI. Inverse: purigi kultivitan grundon (R). Meze de bilanco. VII. Du vokaloj. Di-besteto. VIII. Mallongigo de mezurunuo. Jura devo (R). IX. Inversita serpento (R) Persono al kiu oni fervorege servas se vi legas de dekstre maldekstren (R). Korpa parto (R). X. Havigas al si. Deksesono de rupio (R). XI. Ŝnuroj por fortikigi velojn. Sufikso. XII. Virnomo (R). Granda urbo en Malgranda Azio.

- Vertikale:**
- Akuzita pri ĉiuj kulpoj (du vortoj).
 - Senmotora flugmaŝino. En sako aŭ paketo.
 - Du konsonantoj en periferio. Inversita itala rivero (R). Interna maro norde de Eŭropo (R).
 - Specio de pistako. Demanda pronomadjektivo.
 - Preta por la batalo (R). Kiel la Piza turo (R).
 - En Mezopotamio. Popollegendaro.
 - Se vi tion timas... laboru ! Tiaj estas citronoj.
 - Fonetike: la centra punkto en problemo. Kunligis.
 - Parto de populacio ĉe specimeno (R). En banano. Erao (R)
 - Amerika papago (R). Pli fruigi se vi legas de malsupre supren.
 - Grekdevena scienca vorto signifante nazon sed inversita (R). Grimplantoj.
 - Speco de pelvo. Buŝon ĝi ne serĉas.

SOLVO de la n° 98:

Horizontale: I. Katamarano. II. Ar. Vo. Listo. III. Murekso. Star. IV. Emanacio. Ege. V. Lo. Tsetseo. VI. Ruen. Tepid. VII. Ornato. Ano. VIII. Noti. Rijet. IX. Mastik. Lo. X. Virt. Stango. XI. Ekio. Tapioko. XII. Trojo. Krotal.

Vertikale: 1. Kameleon. Vet. 2. Arumo. Omikr'. 3. Ra. Rotario. 4. Aventuristoj. 5. Mokasen. 6. Scenarist. 7. Oit. Tiktak. 8. Ostoj. Apr. 9. Nis. Ee. Etnio. 10. Osteopat. Got. 11. Tag. In. Loka. 12. Toreadoro. 01

La kaŝita verkitolo estis: Plena ilustrita vortaro.

MASKITAJ VORTOJ : Ĉiujn vortojn de la apuda listo vi retrovos en la krado (en kiun ajn direkton kaj unu litero povanta aparteni al pluraj vortoj). Tuj kiam vi estos trovinta vorton, ĉirkaŭu ĝin aŭ trastroku ĝin. Tiam restos 16 liberaj literoj, kiuj, legitaj de maldekstre dekstren kaj de supre malsupren donos sekvindan devizon.

R N L I F L I L I O O
 O A O S O S K U B A H
 N O N I P A L M O N E
 E U I U N L I A A E D
 R F C L N I O N B M F
 A A E M A K A C I O R
 M G R O L O O S O N O
 S O O B U Z A L F O K
 O L M K O K A N O O N
 R A K R A T A G O N I
 S E R I K O A L N O V

A B I O
 A K A C I O
 A L F O
 A L N O
 A N E M O N O
 B U K S O
 E R I K O
 F A G O
 H E D E R O
 K A N O
 K R A T A G O
 L I L I O
 L O N I C E R O
 P A L M O
 P I N O
 R A N U N K O L O
 R O S M A R E N O
 R O Z O
 S A L I K O
 S A M B U K O
 U L M O
 V I N K O

 La N° 101 aperos fine de Junio.
 Bonvolu sendi viajn kontribuojn plej malfrue la 6an de Junio. Antaŭdankon !
 Jean Hénin - Route de Montcayrour
 48500 La Canourgue (Tel. 66 32 86 36)

 C 4 2 9 4 A

